

Ks. Bogdan Zbroja

Apokaliptyczne plagi

Czytając Apokalipsę św. Jana natrafiamy na opis różnych plag, dotykających mieszkańców Ziemi. Właściwie każdemu odbiorcy tych słów nasuwa się skojarzenie z plagami egipskimi, o których mówi Księga Wyjścia¹. Dlatego w analizie plag apokaliptycznych trzeba zrobić „wycieczkę” do Septuaginty² – greckiej wersji Starego Testamentu, by przy pomocy kontekstu starotestamentowego rozświetlić myśl Objawienia³.

Najpierw zaprezentujemy odcień terminologii, by następnie przyjrzeć się miejscom występowania greckiego słowa, określającego plagi. Na zakończenie pokusimy się o wnioski teologiczne płynące z apokaliptycznych nieszczęść.

Terminologia

Na określenie plagi, mamy w greckiej Biblii termin πληγή, ἡ; ἡς – (*plēgē, hē; -ēs*), który oznacza: „uderzenie, cios, rażenie,

---

¹ *Przewodnik po Biblii*, Warszawa 1996, s. 654.

² A. Rahlfs (wyd.), *Septuaginta - id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes*, Stuttgart 1979; (skrót: LXX). Źródłem tekstu oryginalnego dla Nowego Testamentu jest: E. Nestle, K. Aland (wyd.), *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart 1979²⁶; zaś dla tłumaczenia polskiego: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Opracował zespół biblistów polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich*, Poznań 1980³; (skrót: BT).

³ Pozostaniemy w ramach greckiej Biblii ze względów objętościowych niniejszego artykułu – przyp. autora.

raz"⁴. Może też być: chłostą, raną, siniakiem, plagą, nieszczęściem czy klęską⁵. Plagi zsyła Bóg w różnym celu⁶. Metaforycznie i tylko w Apokalipsie termin: πληγή, ἡ; ἑς jest zastosowany do określenia uderzenia przez los, siły przyrody, czy dopust Boży⁷.

Plagami określano także zaraźliwe choroby czy inne klęski, pojawiające się w sposób naturalny lub jako kara za grzechy zesłana przez Boga⁸. Plagą może być nawet uderzenie piorunem czy cięcie toporem⁹. Kara plagi może dotknąć tak jednostkę jak i całe narody¹⁰. „Plagi są także środkiem ostrzegawczym, doświadczającym i prowadzącym do pokuty”¹¹.

Występowanie

W greckiej Biblii słowo *plēgē* występuje 116 razy, z czego w Septuagincie 94 razy¹², zaś w Nowym Testamencie 22 razy¹³.

W *Pięcioksięgu* analizowany termin pojawia się 18 razy: Wj 11, 1; 12, 13; 33, 5; Kpł 26, 21; Lb 11, 33; 14, 37; 25, 8.9.18; 26, 1; 31, 16; Pwt 25, 2.3; 28, 59 (3 razy). 61; 29, 21. W pozostałych księgach hi-

---

⁴ R. Popowski, *Wielki słownik polsko-grecki Nowego Testamentu*, Warszawa 1994, s. 498.

⁵ Por. W. Bauer, *Wörterbuch zum Neuen Testament*, Berlin–New York 1971, k. 1325.

⁶ Por. H. Langkammer, *Mały słownik biblijny*, Wrocław 1993, s. 151.

⁷ Por. R. Popowski, *Wielki słownik...*, dz. cyt., s. 498.

⁸ K. G. O'Connell, *Plagi*, [w:] P. J. Achtemeier (red.), *Encyklopedia biblijna*, Warszawa 1999², s. 964.

⁹ Por. Z. Abramowiczówna, *Słownik grecko-polski*, t. I, Warszawa 1958, s. 554.

¹⁰ Por. K. Pauritsch, *Plagi*, [w:] A. Grabner-Haider (red.), *Praktyczny słownik biblijny*, Warszawa 1994, k. 969.

¹¹ Por. K. Pauritsch, *Plagi...*, dz. cyt., k. 969.

¹² Por. E. Hatch, H. A. Redpatch, *A concordance to the septuagint and the other greek versions of the old testament*, t. II, Graz 1975, s. 1142.

¹³ Por. R. Morgenthaler, *Statistik des Neutestamentlichen Wortschatzes*, Zürich 1982³, s. 133.

storycznych 37 razy: Joz 22, 17; Sdz 11, 33; 15, 8; 1 Sm 4, 8.10.17; 6, 19; 14, 14.30; 19, 8; 23, 5; 1 Krl 21, 21; 22, 35; 2 Krl 8, 29; 9, 15; 1 Krn 21, 22; 2 Krn 6, 28; 13, 17; 21, 14; 22, 6; 28, 5; Jdt 5, 12; 15, 5; 1 Mch 1, 30; 3, 29; 5, 3.34; 7, 22; 8, 4; 13, 32; 14, 36; 15, 29.35; 2 Mch 3, 26; 6, 29; 9, 5; 14, 43. W sumie więc, wszystkich miejsc, w których pojawia się termin *plēgē* w księgach historycznych Starego Testamentu, jest aż 55. Stanowi to 58,51% całości występowania badanego terminu w LXX.

Księgi mądrościowe Septuaginty zawierają 15 miejsc występowania terminu $\pi\lambda\eta\gamma\acute{\eta}, \acute{\eta}; \acute{\eta}\varsigma$. Są one następujące: Hi 2, 13; 42, 16; Ps 63[64], 8; Prz 20, 30; 22, 8; 29, 15; Mdr 5, 11; Syr 21, 3; 22, 22; 25, 13 (2 razy).23; 27,25; 28, 17 (2 razy). Stanowi to 15,96% całości miejsc greckiego Starego Testamentu, w których pojawia się słowo *plēgē*.

Księgi zaś prorockie LXX zdominowane są przez dwóch *większych* proroków: Izajasza (11 wystąpień) i Jeremiasza (9 wystąpień). Prócz nich tylko trzech *mniejszych* proroków posługuje się w swych dziełach badanym terminem. Oto miejsca występowania słowa *plēgē*: Iz 1, 6; 10, 24.26; 14, 6 (2 razy); 19, 22; 30, 26.31; 53, 3.4.10; Jr 10, 18.19; 14, 17; 15, 18; 19, 8; 27, 13; 37, 12.14.17; Mi 1, 9.11; Na 3, 19; Za 13, 6. W księgach prorockich możemy spotkać 24 miejsca, gdzie pojawia się analizowane słowo; stanowi to 25,53% całości wystąpień analizowanego terminu.

W Nowym Testamencie przeważającą większość wystąpień znajdujemy w Apokalipsie św. Jana, gdzie badany termin pojawia się aż 16 razy¹⁴: Ap 9, 18.20; 11, 6; 13, 3.12. 14; 15, 1.6.8; 16, 9.21 (2 razy); 18, 4.8; 21, 9; 22, 18. Prócz Dzieła „Umiłowanego Ucznia”, termin *plēgē* można znaleźć w Ewangelii Łukasza 10, 30; 12, 48; w Dziejach Apostolskich 16, 23.33 oraz w Drugim Liście do Koryntian 6, 5; 11, 23¹⁵.

---

¹⁴ H. Bachmann, W. A. Slaby, *Konkordanz zum Novum Testamentum Graece von Nestle-Aland 26 Auflage und zum Greek New Testament 3rd edition*, Berlin-New York 1987³, k. 1549.

¹⁵ Tamże, dz. cyt., k. 1548.

Kontekst biblijny

a) Stary Testament

W Starym Testamencie termin πληγή, ἡ; ῥήσ, określa wiele zjawisk związanych z cierpieniem. *Plagą* określano karę za grzech jednostki (np.: 1 Krn 21, 22 – zaraza za policzenie ludu przez Dawida) lub narodu (np.: 1 Sm 14, 30 – klęska Filistynów zadana im przez Jonatana). Tym terminem Septuaginta określa także nieszczęście, które dotyka człowieka (np.: 1 Krl 21, 21 – Achab ukarany za Nabota). *Plēgē* oznacza także ciężkie i długotrwałe choroby, których celem jest wytępienie narodu za nieposłuszeństwo Przymierzu (np.: Pwt 28, 59.61 – pojawią się plagi, których – ze względu na swą groźbę – Biblia nie wymienia). Tym terminem określane są także utrapienia (np.: 1 Mch 3, 29 – zadane narodowi przez Antiocha IV Epifanesa), rany (np.: Hi 2, 13 – przyjaciele milczą patrząc na cierpienia Hioba), cios (np.: Syr 27, 25 – cios zadany podstępnie ugodzi uderzającego).

Przez słowo: πληγή, ἡ; ῥήσ natchniony autor ukazuje w ostatniej, czwartej i najwspanialszej pieśni – Iz 53, 3.4.10 ogrom bólu Cierpiącego Sługi IHWH: odrzucenie przez ludzi; a nawet chłosta i odrzucenie przez Boga.

Interesującą kwestią jest korelacja plag apokaliptycznych z plagami egipskimi. *Objawienie św. Jana* znajduje bowiem swą typologię w księgach ST¹⁶. Tak jak w Księdze Wyjścia spotykamy dziesięć plag (Wj 7, 14 – 12, 36), tak samo w Apokalipsie można dostrzec dziesięć plag (Ap 9, 18 – trzy plagi; Ap 15, 1.6.8 – siedem plag)¹⁷. Księga Wyjścia w rozdziałach opisujących plagi egipskie jest niejednorodna. Spotykamy tu kompilację tradycji jahwistycz-

---

¹⁶ Por. A. Tafi, *Attualità dell'Apocalisse*, [w:] *L'Apocalisse* (praca zbiorowa), Brescia 1967, s. 174.

¹⁷ Por. H. Balz, G. Schneider, *Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament*, t. III, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz 1983, k. 245.

nej i kapłańskiej¹⁸. Dlatego samo badanie plag jest niezwykle trudne z uwagi na złożoność tekstu i głęboką teologię¹⁹.

Księga Wyjścia (11, 1; 12, 13), Księga Judyty (5, 12) oraz Pierwsza Księga Samuela (4, 8) mówią wprost o plagach egipskich, bądź to jako o rzeczywistości przyszłej (Wj), bądź jako o fakcie z przeszłości narodu (Jdt i 1 Sm), który wzbudza nadzieję w Izraelu w trudnych czasach.

Plagi apokaliptyczne wydają się jakby kalką plag egipskich, i pisują katastrofy, które nastaną u *kresu czasu*²⁰.

b) Nowy Testament

Nowy Testament oprócz Apokalipsy zawiera sześć miejsc, w których możemy spotkać termin πληγή, ἡ; ἡς. Ewangelista Łukasz stosuje go dwukrotnie: pierwszy raz na określenie ran zadanych człowiekowi, który wpadł w ręce zbójców na drodze z Jerozolimy do Jerycha (Łk 10, 30); drugi raz gdy Jezus mówi o słudze, który nie znając woli swego pana i uczyni coś godnego kary - otrzyma małą chłostę (Łk 12, 48).

Podobne zastosowanie terminu *plēgē* spotykamy w Dziejach Apostolskich. Tu, także św. Łukasz, analizowanym słowem określa biczowanie św. Pawła (Dz 16, 23) i opatrzenie tychże ran przez strażnika więzienia (Dz 16, 33).

W Pierwszym Liście do Koryntian św. Paweł mówi o *pladze*, którą jest chłosta (1 Kor 6, 5; 11, 23). Cała *tradycja Pawłowa* i, powiązana z nią przez relację nauczyciel - uczeń, *tradycja Łukaszowa* idą za naturalistycznym zastosowaniem słowa πληγή, ἡ; ἡς, którym określane są chłosty i rany.

---

¹⁸ Por. K. G. O'Connell, *Plagi...*, dz. cyt., s. 964-965.

¹⁹ Zob. szerzej: L. Stachowiak, *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 114-117.

²⁰ Por. K. Pauritsch, *Plagi...*, dz. cyt., k. 969.

Plagi w Apokalipsie

W *Objawieniu* św. Jana termin: πληγή, ἡ; ἡς pojawia się 16 razy i to na przestrzeni prawie całego Dzieła. Sięgając do hipotezy Marie-Emile Boismarda, mówiącej o dwóch tekstach, z których ma być skomponowana obecna Apokalipsa, trzeba stwierdzić, że najczęściej termin *plēgē* pojawia się w związku z *Wielkim Dniem Gniewu*²¹.

W *Wielki Dzień Gniewu* analizowany termin pojawia się 12 razy (Ap 9, 18. 20; 11, 6; 13, 3.12.14; 15, 1.6.8; 16, 9.21 / 2 razy/), zaś w sam ów Dzień dwukrotnie, jako zapowiedź ochrony wybrańców (Ap 18, 4.8). Poza tymi miejscami *plaga* pojawia się jedynie dwukrotnie: w określeniu *Przyszłego Jeruzalem* (Ap 21, 9) i w *epilogu* (Ap 22, 18).

a) Kara na ludzi – służąca nawróceniu

Przygoda z plagami rozpoczyna się od *szóstej trąby* (Ap 9, 13n.). Na tę pierwszą wymienioną plagę składają się trzy rzeczy: ogień, dym i siarka²², które wychodzą z pysków koni (Ap 9, 18). Kara ta, choć posiadająca ogromną moc²³, stanowi jednak element wychowawczy w ręku Boga. W podtekście bowiem chodzi o nawrócenie pozostałych mieszkańców²⁴, którzy niestety za nic mieli kataklizm i dalej czcili dzieła swych rąk (Ap 9, 20). Wśród występków zatwardziałych grzeszników na pierwszym miejscu wy-

---

²¹ Por. M.-E. Boismard, *L'Apocalypse ou les Apocalypses de Saint Jean*, RB (59) 1949, s. 528; por. tenże, *L'Apocalypse*, Paris 1959, s. 12; por. tenże, *Apocalisse*, [w:] *La Bibbia di Gerusalemme*, Bologna 1974, s. 2625.

²² BT: „Od tych trzech plag została zabita trzecia część ludzi, od ognia, dymu i siarki, wychodzących z ich pysków” (Ap 9, 18); BT mówi, że: „Są to żywioły kary Bożej (por. Rdz 19, 24.28)” – zob. przypis.

²³ Zgubiła bowiem trzecią część ludzkości.

²⁴ BT: „A pozostali ludzie, nie zabici przez te plagi, nie odwrócili się od dzieł swoich rąk, tak by nie wielbić demonów ani bożków złotych, srebrnych, spiżowych, kamiennych, drewnianych, które nie mogą ni widzieć, ni słyszeć, ni chodzić” (Ap 9, 20).

mienione jest bałwochwalstwo, z którego biorą początek inne grzechy²⁵.

W rozdziale 15 widzimy siedmiu aniołów, mających siedem ostatecznych plag²⁶. Powstrzymanie tych plag jest niemożliwe, ponieważ nikt nie może wejść do świątyni, aż się one wypełnią (por. Ap 15, 6.8). Plagi te wiążą się z prześladowaniami Kościoła i są karą za nie²⁷.

Od rozdziału 16 Apokalipsa mówi o siedmiu czasach gniewu Boga (por. Ap 21, 9²⁸). Pośród nich znajdujemy dwukrotne zastosowanie słowa πληγή, ἡ; ἡς. Ap 16, 9, nawiązując do wcześniejszych wersetów 16 rozdziału, przywołuje cztery plagi: wrzody²⁹ (por. Wj 9, 10n.)³⁰, zamiana wody w krew³¹ (por. Wj 7, 19-24) oraz upał³². Nawet te plagi nie spowodowały nawrócenia

---

²⁵ Por. A. Jankowski, *Apokalipsa. Wstęp. Przekład. Komentarz*, Poznań 1959, s. 193.

²⁶ BT: „I ujrzałem na niebie znak inny - wielki i godzien podziwu: siedmiu aniołów trzymających siedem plag, tych ostatecznych, bo w nich się dopełnił gniew Boga” (Ap 15, 1).

²⁷ Por. K. Romaniuk, A. Jankowski, L. Stachowiak (red.), *Komentarz praktyczny...*, dz. cyt., s. 649.

²⁸ BT: „I przyszedł jeden z siedmiu aniołów, co trzymają siedem czas pełnych siedmiu plag ostatecznych, i tak się do mnie odezwał: «Chodź, ukazać ci Oblubienicę, Małżonkę Baranka»” (Ap 21, 9).

²⁹ „Plaga ta dotyczyka entuzjastów doczesności, która uzurpuje sobie prawo do kultu bałwochwalczego. *Wrzód* można rozumieć nie tylko w sensie choroby ciała, ale także cierpienie moralnych”: K. Romaniuk, A. Jankowski, L. Stachowiak (red.), *Komentarz praktyczny...*, dz. cyt., s. 650.

³⁰ Z tym że w Wj 9, 10 mówi o wrzodach na ludziach i zwierzętach, Ap 16, 2 opisuje wrzody tylko u ludzi - przyp. autora.

³¹ Apokalipsa dzieli zamianę wody w krew na dwa epizody: pierwszy, gdy po wylaniu drugiej czaszy na morze zamienia się ono w krew jakby zmarłego, i drugi, gdy podczas trzeciej czaszy anioł przemienia w krew rzeki i źródła wód - przyp. autora.

³² Widać tu wyraźne przeciwstawienie apokaliptycznej plagi ciemnościom egipskim: por. K. Romaniuk, A. Jankowski, L. Stachowiak (red.), *Komentarz praktyczny...*, dz. cyt., s. 651.

mieszkańców ziemi: *i nie nawrócili się, by oddać Mu chwałę* (Ap 16, 9)³³.

Ostatnią plagą w *pedagogii nawrócenia* jest grad³⁴. Nawet tak wielki opad lodowy, o wadze jakby talentu (ok. 30 kg³⁵), nie był w stanie zmienić usposobienia ludzkości.

W tym kontekście plagi są okazaniem wyjątkowej miłości Boga do człowieka. IHWH do końca daje szansę na nawrócenie, nawet do niego zdaje się *przymuszać* przez znaki swej ingerencji - plagi. Ludzie mimo to nie chcą nawrócenia i odrzucają Bożą interwencję.

Egzegeci są zdania, że w przypadku powyższych plag nadal mają one charakter leczniczy, ponieważ nawrócenie jeszcze jest możliwe³⁶.

b) Zagłada Babilonu - i ocalenie ludu

W 18 rozdziale widzimy ważne wydarzenie: Bóg nakazuje swemu ludowi opuszczenie Babilonu, by nie miał on udziału w plagach zaprzedanego grzechowi miasta (Ap 18, 4³⁷), którego *zbrodnie i grzechy narosły aż do nieba* (por. Ap 18, 5). Babilon zostanie zniszczony w sposób nagły (Ap 18, 8³⁸).

Wątek „wyjścia” snuje się przez całe Objawienie biblijne od dziejów Abrahama, poprzez ucieczkę Lota, *Exodus* Mojżeszowy aż po Nowy Testament. Także *Synoptycy* zawierają podobny na-

---

³³ Por. A. Läpple, *L'Apocalisse. Un libro vivo per il Cristiano di oggi*, Roma 1980, s. 177.

³⁴ BT: „I grad ogromny o wadze jakby talentu spadł z nieba na ludzi. A ludzie Bogu bluźnili za plagę gradu, bo plaga jego jest bardzo wielka” (Ap 16, 21).

³⁵ Por. *Przewodnik po Biblii*, dz. cyt., s. 108-109.

³⁶ Por. A. Jankowski, *Apokalipsa...*, dz. cyt., s. 236.

³⁷ BT: „I usłyszałem inny głos z nieba mówiący: «Ludu mój, wyjdźcie z niej, byście nie mieli udziału w jej grzechach i żadnej z jej plag nie ponieśli»” (Ap 18, 4).

³⁸ BT: „Dlatego w jednym dniu nadejdą jej plagi: śmierć i smutek, i głód; i będzie ogniem spalona, bo mocny jest Pan Bóg, który ją osądził” (Ap 18, 8).

kaz Chrystusa w związku z przepowiedzianym zburzeniem Jerozolimy (por. Mk 13, 14 i paralele)³⁹.

„Obawa przed udziałem w grzechach, a zatem i w karze, nakazuje im wyraźnie się odciąć od złych wpływów środowiska”⁴⁰. Skoro ludzkość nie chce się nawrócić, jak Sodomia i Gomora, Bóg wyprowadza swój lud z Babilonu – siedliska zła (por. Rdz 18, 20 n.)⁴¹.

c) Kara na ziemię

Nasza planeta także ma swoją plagę. Wiąże się ona z pojawieniem się dwóch świadków, posłanych przez Boga (Ap 11, 1 n.)⁴². Ich zadaniem jest prorokowanie, zakończone męczeńską śmiercią zadaną im przez Bestię (Ap 11, 7). Św. Jan posługuje się tu wyraźnym odniesieniem do plag egipskich. Dwaj Świadkowie mają bowiem moc przemienić wodę w krew – jak to spotykamy w Wj 7, 14 n.⁴³

Rzecz interesująca, tak w Księdze Wyjścia jak i w Apokalipsie, spotykamy dwóch ludzi, posłanych przez Boga. Mojżesz i Aaron, oraz *Dwaj Świadkowie* dotykają Bożymi plagami mieszkańców ziemi wrogich Bogu i Jego ludowi⁴⁴.

d) Kara na Bestię

Od 13 rozdziału Apokalipsa rozpoczyna opis Bestii o siedmiu głowach i dziesięciu diademach, której jedna z siedmiu głów zo-

---

³⁹ Por. A. Jankowski, *Apokalipsa...*, dz. cyt., s. 250.

⁴⁰ K. Romaniuk, A. Jankowski, L. Stachowiak (red.), *Komentarz praktyczny...*, dz. cyt., s. 657.

⁴¹ Por. tamże.

⁴² BT: „Mają oni władzę zamknąć niebo, by deszcz nie zraszał dni ich prorokowania, i mają władzę nad wodami, by w krew je przemienić, i wszelką plagą uderzyć ziemię, ilekroć zechcą” (Ap 11, 6).

⁴³ BT: „Pan powiedział do Mojżesza: «Mów do Aarona: Weź laskę swoją i wyciągnij rękę na wody Egiptu, na jego rzeki i na jego kanały, i na jego stawy, i na wszelkie jego zbiorowiska wód, a zamienią się w krew. I będzie krew w całej ziemi egipskiej, w naczyniach drewnianych i kamiennych»” (Wj 7, 19).

⁴⁴ Zob. szerzej: *Dwaj świadkowie (11, 3–12) w dziejach egzegezy*, [w:] A. Jankowski, *Apokalipsa...*, dz. cyt., s. 304–306.

stała śmiertelnie zraniona, lecz rana jej została uleczona⁴⁵. Na ten znak, będący „parodią Chrystusa umęczonego i zmartwychwstałego”⁴⁶, powołuje się Fałszywy Prorok (trzecia Bestia), który także czyni wielkie znaki i zwodzi mieszkańców ziemi. „Dwukrotne *dano jej (passivum theologicum)* przypomina, że wszystko to dzieje się z dopustu Bożego i trwać będzie przez czas znów z góry określony symbolicznymi czterdziestoma dwoma miesiącami”⁴⁷.

Przez to wyjątkowe uzdrowienie śmiertelnej rany, Bestii „uda-je się stanąć naprzeciw Chrystusa – jest więc wprost Antychrystem zarówno politycznym, jak i religijnym”⁴⁸. To wyjątkowe zestawienie konstytuuje autora Apokalipsy jako jedyne reprezentanta Nowego Testamentu, który w taki sposób określa Antychrysta. Pozostałe bowiem miejsca traktujące o wrogu Boga (por. 1 J 2, 18. 22; 4, 3; 2 J 7, a w sposób opisowy 2 Tes 2, 1–12), mówią o fałszywych nauczycielach, siejących zamęt wśród wiernych⁴⁹.

e) Plaga – jako przestroga

W epilogu dzieła św. Jana spotykamy interesujące stwierdzenie, mówiące o karze dla tego, kto odważyłby się zmienić cokolwiek w Apokalipsie (Ap 22, 18⁵⁰). Dzięki temu zdaniu, możemy być pewni, że żaden człowiek, po przeczytaniu o plagach apokaliptycznych, nie odważył się zmieniać choćby *jedną jotę, albo jedną kreskę* w *Objawieniu* (por. Mt 5, 18).

---

⁴⁵ BT: „I ujrzałem jedną z jej głów jakby śmiertelnie zranioną, a rana jej śmiertelna została uleczona. A cała ziemia w podziwie powiodła wzrokiem za Bestią” (Ap 13, 3).

⁴⁶ BT, s. 1407, przyp. do Ap 13, 3.

⁴⁷ K. Romaniuk, A. Jankowski, L. Stachowiak (red.), *Komentarz praktyczny...*, dz. cyt., s. 640.

⁴⁸ H. Langkammer, *Wprowadzenie do ksiąg Nowego Testamentu*, Wrocław 1992, s. 436.

⁴⁹ Por. tamże.

⁵⁰ BT: „Ja świadczę każdemu, kto słucha słów proroctwa tej księgi: jeśli by ktoś do nich cokolwiek dołożył, Bóg mu dołoży plag zapisanych w tej księdze” (Ap 22, 18).

Wnioski teologiczne

Pismo Święte posługuje się różnorodnym rozumieniem słowa: πληγή, ἡ; ἥς – (*plēgē, hē; -ēs*). Grecki Stary Testament dał nam dość szerokie tło odniesień badanego słowa. Od chłosty, przez nie-szczęścia i cierpienia do plag, poprzedzających wyjście Izraela z Egiptu. Także Nowy Testament, poza Apokalipsą, mówi o chłoscie i ranach zadanych człowiekowi przez drugiego człowieka.

W swym *Objawieniu* św. Jan mówi o plagach zadanych przez człowieka, anioła i samego Boga. Dotykają one ludzkość, kosmos i nawet świat zła, reprezentowany przez Bestię. Podobnie jak w Księdze Wyjścia Bóg nakazuje wyjść swemu ludowi z bezbożnego środowiska, by nie mieć udziału w jego plagach: *Ludu mój, wyjdźcie z niej, byście nie mieli udziału w jej grzechach i żadnej z jej plag nie ponieśli* (Ap 18, 4; por. Wj 11, 1 n.).

W epilogu widzimy przestrożę, przed jakąkolwiek ingerencją w tekst Apokalipsy. Jest ona obwarowana plagami, opisanymi w Dziele, które dotkną tego, kto przeinaczyłby tekst.

Plagi Apokalipsy, choć stanowią bardzo skomplikowany układ, nie powinny być odczytywane w sposób dosłowny⁵¹. Zasadniczo bowiem chodzi w nich o nawrócenie ludzkości. Przez różne znaki, kataklizmy i wydarzenia pragnie Bóg, by Jego lud na nowo był wierny Przymierzu zawartemu we Krwi Baranka. Plagi mają w Biblii zadanie przede wszystkim pedagogiczne: przez przykład kary, wymierzony złym, Bóg chce nawrócenia swych *przybranych dzieci*. Gdy jednak to nie pomaga, jak Dobry Pasterz, wyprowadza swój lud ze złego środowiska (por. J 10, 11).

---

⁵¹ Por. T. Jelonek, *Jak czytać Pismo Święte?*, Kraków 1994, s. 74.

Les Plaies Apocalyptiques

Résumé

L'article cité a pour le but de présenter un problème intéressant des plaies décrit dans L'Apocalypse. L'auteur nous approche la riche terminologie des plaies et un contexte exact avec tous les lieux où ce mot apparaît. La plupart du texte est consacrée à l'analyse de la part de L'Apocalypse où nous retrouvons ce mot - clé.

La première remarque fait penser aux plaies d'Égypte décrit dans Le Livre D'Exode. La Révélation du Saint Jean se sert d'une façon exacte de la pensée théologique incluse dans l'histoire des plaies D'Égypte.

L'exploration y compris permet de constater que les plaies de L'Apocalypse ont avant tout le but pédagogique - alors, c'est l'appel à la conversion des péchés. Cependant, la signification du terme *plaie* est très riche et large dans L'Apocalypse. Ce mot correspond à la destruction des infidèles et aussi lance un avertissement vers un lecteur éventuel de L'Apocalypse.